

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Fax: (+ 47) 73 84 16 41
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748

Fylkesmannen i Buskerud

Postboks 1604
3007 DRAMMEN

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

Viggo Ree (viggo.ree@online.no) 12.07. – 2007

Det vises til brev av 8.5.2007 - **Melding om oppstart av verneplan for våtmarksområder og vannfugler i Tyrifjorden**. Skriftlige merknader kunne sendes Fylkesmannen i Buskerud innen 15.6.2007. Norsk Ornitologisk Forening (NOF), Hole og Ringerike lokallag takker for utsettelse med innsending av merknader. Forsinkelsene skyldes NOFs mange aktiviteter med bl.a. sjøfuglovervåkingen i sommer. Dette er en første kommentar fra NOF i tilknytning til den pågående verneprosessen. Det vil bli ettersendt nærmere opplysninger om dette skulle være nødvendig.

I brev av 2.4.1996 fra NOF til Fylkesmannen i Buskerud ble det orientert om de ornitologiske registreringene og verneprosessen i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem fra 1800-tallet og fram til 1996. En litteraturliste fulgte med denne oppsummeringen. Med bakgrunn i utvidet kunnskap om vannfuglenes bruk av Nordre Tyrifjorden-området ble det lagt fram et konkret forslag til vern av nye lokaliteter i våtmarkskomplekset. NOFs forslag innebærer sikring av tre større sammenhengende arealer i Nordre Tyrifjorden-området. Ett strekker seg fra Nordfjorden og opp Storelva til Slepa slik at eksisterende reservater blir knyttet sammen, ett går fra Sælabonn via Storøysundet, Kroksund og vestre deler av Steinsfjorden til Åsa - og ett fra Hen til Hallingby i Begna-området.

I perioden fra april 1996 og fram til dags dato har NOF skaffet til veie ytterligere dokumentasjon og grunnlagsmateriale om fuglene i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem. Dette arbeidet har inkludert oppfølgende vinterfugltellinger og sjøfuglovervåking med egne årsrapporter. En svært viktig undersøkelse var det såkalte "Prosjekt tirsdagstillinger" - da samtlige vannfugler ble telt hver tirsdag på over 30 lokaliteter i våtmarkskomplekset fra august 1997 til august 1998. I tillegg er det utført tellinger på ulike lokaliteter gjennom alle år, og NOF mottar jevnlig rapporter fra både lokale og tilreisende ornitologer. Eksempelvis har NOFs

lokallag i Oslo og Akershus regelmessig arrangert ekskursionsjoner til Nordre Tyrifjorden-området. Hver vår har NOFs lokallag i Hole og Ringerike i samarbeid med Ringerike viltneimnd og Hole viltutvalg arrangert fugletur i Nordre Tyrifjorden-området for allmennheten. Arrangementet har hatt stor oppslutning - med mellom 30 og 150 deltakere hvert år. Ytterligere studier av litteratur og andre skriftlige kilder er blitt gjennomført, bl.a. er ringmerkingen til Eivind Fossheim på 1950-tallet gjennomgått. Alle registreringer blir fortløpende lagt inn i en database. Dette arbeidet blir fulgt opp av Kendt Myrmo. En ajourført litteraturoversikt ble levert Fylkesmannen i Buskerud den 29.6.2007.

NOFs forslag til vern av nye lokaliteter i april 1996 er blitt vesentlig styrket gjennom det oppfølgende arbeidet de siste 11 årene. Kunnskapen om fuglenes bruk av arealene i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem er nå omfattende. Det er ikke mange våtmarker i Norge som er så systematisk kartlagt i ornitologisk sammenheng som denne delen av Buskerud. Dette gir forvaltningen et viktig grunnlag for det videre arbeidet med vern av disse lokalitetene i Ramsar-systemet.

I tillegg til de foreslåtte verneområdene i 1996 vil NOF be Fylkesmannen i Buskerud om å inkludere ytterligere noen lokaliteter i tilknytning til verneprosessen for Tyrifjorden-området. **Det er viktig at alle områder som skal sikres for ettertiden blir vernet etter naturvernloven. Dette vil gi lokalitetene Ramsar-status.** Dersom lokaliteter blir vernet etter eksempelvis plan- og bygningsloven kan dette senere føre til endret status i tilknytning til kommuneplaner o.l. Det er også viktig å huske på at norske myndigheter meldte inn **Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem** til Ramsarkonvensjonen i 1995 (inkludert i Ramsarkonvensjonen i 1996).

NOFs forslag til nye verneområder i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem dreier seg om følgende lokaliteter:

Evja (Domholtkilen) og Tjernet, Hole

Fra om lag 1,5 km fra Storelvas utløp i Nordfjorden strekker det seg på østsiden en våtmarkskile mot nordøst. Noen hundre meter fra Domholt deler kilen seg i to. En del fortsetter mot nordøst og ender opp ved den norvestre delen av Tjernet på Helgelandsmoen. Dette lille vannet er dårlig undersøkt grunnet militæranlegget i området (almen ferdsel ikke tillatt). Det hekker bl.a. knoppsvane i Tjernet. Lokaliteten har kvaliteter som åpenbart er viktige for flere vannfugler og andre våtmarkstilknyttete arter. Den andre kilen fortsetter om lag 0,5 km mot øst-sørøst og ender opp i et fuktig engområde nær Gomnesveien. Her går det en gammel vei fra Helgeland til Helgelandsmoen (nord-sør retning), og stedet der denne krysser våtmarkskilen heter Vabakken. Folk med tilknytning til området kaller hele kilen fra Domholt til like øst for Vabakken for Evja. NOF har brukt navnet Domholtkilen. Denne delen av våtmarkssystemet er kun undersøkt de siste årene. Grunnen til det er rett og slett manglende kjennskap til lokaliteten og det faktum at nærmere sjekk av området representerer ekstra tidsressurser under normalt travle telleturer. Evja er dessuten relativt vanskelig tilgjengelig grunnet mye vegetasjon og sumpmark. Det er imidlertid nettopp disse forholdene som gjør lokaliteten

verdifull i biologisk sammenheng. Flere spurvefuglarter er registrert i Evja-området, bl.a. er gulsanger hørt ved flere anledninger. Lokaliteten har et klart potensiale i tilknytning til eksempelvis kjerrsangere. Skogkanten på nordsiden inneholder død ved, og dvergspetteir er påvist. En sjekk av isen i Evja etter et lett snøfall i mars 2005 viste en meget stor tetthet av spor etter ulike pattedyrarter. Denne konsentrasjonen av dyr skyldes ikke minst at menneskelig ferdsel i Evja nesten ikke forekommer. Slike lommer med urørt natur er viktige i biologisk sammenheng. Området bør undersøkes nærmere når det gjelder andre dyregrupper og botaniske forekomster. Ut i fra de kvaliteter som så langt er registrert i Evja og Tjernet er det naturlig at lokaliteten blir vurdert i sammenheng med den verneprosessen som nå er i gang. I NOFs brev av 2.4.1996 er den lille våtmarkskilen **sør** for Domholt og en smal sone av tangen nord for utløpet av Evja mot Storelva foreslått vernet. NOF foreslår at hele Evja (begge forgreninger) og Tjernet med omliggende vegetasjon blir sikret for ettertiden. Jf. også brev av 17.3.2005 fra NOF til Fylkesmannen i Buskerud.

Onsakervika, Hole

Denne våtmarken er godt kartlagt i ornitologisk sammenheng under mange års vannfugltellinger. I tillegg er det registrert nattsyngende fuglearter i området gjennom en rekke sesonger. Onsakervika er eksempelvis den lokaliteten i Nordre Tyrifjorden våtmarkssystem med mest regelmessig forekomst av **rødlstearten myrrikse**. NOF har imidlertid ikke tidligere foreslått vern av Onsakervika i ornitologisk sammenheng - selv om det faglige grunnlaget har vært til stede for det. Dette skyldes hensyn til driften av campingplassen i området. Onsakervika campingplass med bl.a. bademuligheter representerer et av fylkets viktigste rekreasjonsområder for mennesker sommerstid. Hit søker et stort antall gjester - både fra nærmiljøet og øvrige deler av landet. I tillegg er campingplassen et populært reisemål for utenlandske turister. Stedet er følgelig viktig i næringssammenheng lokalt. Sommeren 1998 reagerte Hole kommune på ulovlig utfylling innerst i Onsakervika - jf. brev fra kommunen til Onsakervika bade-campingplass av 31.8.1998 (**Utfylling av våtmarksareal på Onsakervika bade-campingplass** - 2 s. med vedlegg). I brev fra NOF til Hole kommune av 31.12.1998 ble det påpekt at en ytterligere reduksjon av naturkvalitetene i våtmarksområdet ville føre til konkret verneforslag for lokaliteten. Under en befaring i området den 4.5.2007 (Fylkesmannen, DN, NOF) ble det konstatert at den innerste del av vika hadde mistet ytterligere kvaliteter (utfylling, grøfting). Dette kunne senere samme dag konstateres via sammeligning av flyfotografier tatt i september 1996 og fotografier på nettstedet <<http://www.norgeibilder.no/>> (bilder fra senere tid). I innspill til kommuneplan for Hole er det foreslått at mesteparten av vika reguleres til næringsformål (utvidelse av campingplassen). Siden flere av av naturkvalitetene allerede har gått tapt i det innerste partiet av Onsakervika vil NOF foreslå at denne nordlige delen av vika reguleres til næringsformål. En forutsetning for dette forslaget er at den øvrige (sørlige) delen av Onsakervika vernes etter naturvernloven for ettertiden. Etter en samlet vurdering av både verneverdier og næringsinteresser kan det altså etter NOFs oppfatning være fornuftlig og forsvarlig at

campingplassen utvides til ett sammenhengende område (der den nordlige delen av kilen blir regulert til næringvirksomhet i tilknytning til Onsakervika campingplass) - med en klar avgrensning til gjenværende og intakt våtmarksareal i sør. Forslag til skille mellom utvidet campingplassområde og viktig våtmark går fram av fotovedlegg (bildet ble tatt 5.9.1996 - © Viggo Ree).

For Norsk Ornitologisk Forening

sign.
Viggo Ree, NOF Hole og Ringerike lokallag